

цифічні навички, необхідні для роботи зі студентами на новій основі. Створення такої системи – процес тривалий і недешевий.

Що ж до ДО «американського» типу, тут також неминучі проблеми фінансового характеру. Крім чималих витрат на організацію телетрансляцій, потрібні значні вкладення в устаткування філіалів, які могли б ці трансляції приймати. Крім того, для обслуговування такої мережі потрібен кваліфікований технічний персонал, якому теж потрібно платити зарплату. Навіть для США, країни зі стабільною економікою й добре розвинутою інформаційною інфраструктурою, упровадження нової мережі ДО вважається дорогим задоволенням.

Незважаючи на швидкий розвиток в Україні інформаційних технологій, звичайні друковані видання залишаються невід'ємною частиною дистанційного навчання. Усі дистанційні курси, як правило, засновані на базових підручниках, які не враховують специфіку даного виду викладання, а просто дають основний матеріал навчальної програми.

В Україні кожен навчальний заклад і навіть кожен викладач працює, як правило, зі своїми групами студентів. Зазвичай вони відображають підхід, характерний для конкретного навчального закладу. Тому, крім базових підручників, маємо незліченні посібники, що видаються обмеженим тиражем, орієнтовані на завдання того чи іншого навчального закладу.

У світовій навчальній практиці активно використовуються електронні бібліотеки. У нашій країні навіть після прийняття національної програми їх розробки й поширення популярність електронних підручників поки неширока [5].

У системі дистанційного навчання США важливу роль відіграє голосова пошта. На жаль, організувати щось подібне в Україні вкрай складно через психологічну неготовність українських користувачів і економічні труднощі. Оптиковолоконні мережі також вельми ефективні, але вони все ще дуже дорогі.

Сьогодні в Україні попит на ДО досить високий, значною мірою через незбалансованість освітнього простору й недостатні пропозиції освітніх послуг на більшості територій. Ситуацію ускладнило закриття вишів на карантин. У результаті ДО стала єдиною можливістю здобуття знань студентами.

ЗВО, які здійснюють ДО, можуть застосовуючи принципи адаптації й модульності, давати студентам глибокі теоретичні знання, без яких практика неможлива. Для цього вони мають максимально пристосувати свої навчальні програми й курси до потреб дистанційної передачі знань і поетапно (модульно, за принципом конструктора) упроваджувати сучасні форми. Дистанційне навчання найдоцільніше було б використовувати у взаємодії з усіма іншими формами. Разом із тим, аби така взаємодія була ефективною, необхідні зміни в системі освіти в цілому: ментальні, правові й фінансові. Як відомо, зміна менталітету – справа дуже непроста. І в цьому аспекті велике значення матиме переорієнтація навчальних програм. Поки, на жаль, неможливо передбачити подальшу долю ДО в Україні. Заклики до переходу країни на інноваційні шляхи розвитку, у тому числі в освіті, поки що не підкріплюються реальними змінами в ній, законодавчими й фінансовими. Проте є надія, що в майбутньому дистанційне навчання набере потрібних обертів і стане повноправною складовою частиною української системи освіти.

Список використаної літератури

1. Бочарова І.Е. Інновації та їх місце в економіці Росії / Бочарова І.Е., Клименко С.І., Орлова О.Р. // Інвестиції в інновації: Праці ІСА РАН, № 49. – М.: УРСС, 2009.
2. Гольдін А.М. Освіта 2.0: сучасний термін чи новий зміст? / А.М. Гольдін // Питання освіти. – 2010. – № 2.
3. Кошкіна Е.Н. Проблеми диверсифікації регіонального ринку освітніх послуг в Росії: автореф. дис. канд. екон. наук / Е.Н. Кошкіна. – М.: УРСС, 2009.
4. Орлова Є.Р. Бізнес-план: методика складання та аналіз типових помилок. – 8-е вид., випр. і доп. / Є.Р. Орлова. – М.: Омега-Л, 2011.
5. Пахомова Е.А. Методологічні основи оцінки впливу вузу на ефективність регіонального розвитку / Е.А. Пахомова. – М.: Мейлер, 2010.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Петрушанко Т.О., Іленко Н.М., Ніколішина Е.В., Литовченко І.Ю.

Українська медична стоматологічна академія

Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі кафедри терапевтичної стоматології залишається перспективним і актуальним напрямом формування професійних компетентностей майбутніх лікарів-стоматологів.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, професійна компетентність.

The use of information and communication technologies in the educational process of the Department of Therapeutic Dentistry remains a promising and relevant area for the formation of professional competencies of future dentists.

Key words: information and communication technologies, professional competence.

Стратегічно важливим напрямом розвитку сучасної системи вищої освіти України стала організація й упровадження комп'ютерно орієнтованої освіти, що створює нові можливості для реалізації особистісного потенціалу майбутнього фахівця з вищою освітою. Актуальність цього напрямку пов'язана з тим, що нині спостерігається стала залежність між успіхами в навчанні й професійній самореалізації студентської молоді та якістю їхньої підготовки щодо застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), їхньою ІК-компетентністю. Так, на етапі здобуття майбутньої професії ефективність засвоєння студентами навчальної інформації визначається не її обсягом, а вмінням орієнтуватися у швидкоплинних інформаційних потоках, самостійно здобувати нові знання, здійснювати

самоконтроль за виконанням дій, здатністю до подальшого здобуття професії в умовах розвитку суспільства знань. Тож упровадження комп'ютерно орієнтованої освіти в закладах вищої освіти (ЗВО) спрямовується на підготовку кваліфікованого фахівця відповідного рівня й профілю, конкурентного, компетентного, мобільного, здатного працювати на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного вдосконалення впродовж життя [3].

Інформаційно-комунікаційні технології – це сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих із метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, демонстрації й використання даних у інтересах їхніх користувачів. Реалізація можливостей інформаційно-комунікаційних технологій у закладах освіти відбувається за допомогою технічних засобів навчання. За О.Буйницькою, це «обладнання (специфічні носії навчальних матеріалів) й апаратура, що застосовуються в навчальному процесі з метою підвищення його ефективності» [2].

Згідно з даними міжнародного консорціуму New Media Consortium (NMC) за 2019 рік до сучасних комп'ютерних технологій, які визначають перспективний розвиток засобів інформаційно-комунікаційних технологій у освіті, належать такі: 1) мобільні технології, які дають можливість застосовувати в освітньому процесі смартфони, комунікатори, нетбуки, ноутбуки завдяки їхній можливості спільного доступу до ресурсів і швидкого підключення до мережі; 2) цифрові ресурси високої якості, програмне забезпечення й вільний централізований доступ до них, що допомагають вільно реалізовувати нові методи й форми роботи, орієнтовані на активну самостійну й продуктивну діяльність тих, хто навчається (це може бути реалізовано за рахунок створення освітніх порталів); 3) сенсорні інтерфейси – технологія, що базується на природних людських жестах, які дають змогу легко управляти об'єктами на екрані, що сприяє розробці нових моделей взаємодії людини (викладача, учителя, студента) й інформаційно-комунікаційних засобів; 4) візуалізація даних [4]. Дані такого типу є когнітивними інструментами навчання, які до вподоби й викладачам, і студентам. Нині звичайна візуалізація у вигляді малюнків, схем, моделей, 3D-моделей, відео доповнена іншим напрямом посилення візуальної інформації – доповненою реальністю, що пропонує комбінацію реальних і віртуальних об'єктів і створює зовсім нове інформаційне сприйняття реальності.

На кафедрі терапевтичної стоматології УМСА для інформаційного забезпечення навчального процесу широко використовуються комп'ютерна техніка, теле- відео- і мультимедійна апаратура, інтернет-ресурси, пошукові системи загального призначення, системи підтримки навчання, текстові редактори, хмаро-орієнтовані засоби підтримки спільної навчально-дослідницької діяльності, науково-популярні інформаційні ресурси Internet тощо. Крім того, сучасні студенти зазвичай мають у своєму розпорядженні ще й смартфони, ноутбуки, нетбуки або планшети, які й використовують під час навчального процесу на кафедрі.

Відбувається інтенсивне залучення засобів мультимедіа до всіх видів навчальної діяльності: під час лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів, підготовки до захисту академічної історії хвороби, до складання семестрово-підсумкової атестації, в індивідуальній роботі викладачів зі студентами. Широке застосування комп'ютерно орієнтованих ІКТ у освітньому процесі кафедри терапевтичної стоматології позитивно впливає на формування в студентів інформаційної грамотності, професійної компетентності.

Практична реалізація напряму формування професійної компетентності майбутніх лікарів відбувається не лише в межах вивчення навчальної дисципліни під час аудиторних занять (лекцій чи практичних занять), а також у процесі самостійної роботи. Самостійна робота студентів – невід'ємна складова вивчення навчальної дисципліни, спрямована на оптимальне засвоєння навчальної програми [1]. Нині в закладах вищої освіти збільшено частку самостійної роботи з усіх навчальних дисциплін, зокрема і з предметів стоматологічного профілю. Інформаційно-комунікаційні технології забезпечують студентів-медиків електронними навчальними ресурсами для самостійного опрацювання, завданнями для самостійного виконання, що дає можливість реалізувати індивідуальний підхід до кожного студента, внести позитивні зміни в традиційну систему освіти, застосовуючи комп'ютерні навчальні системи, електронні бібліотеки, мультимедійні засоби, електронні посібники тощо. Так, на інтернет-сторінці кафедри розміщено всю необхідну теоретичну інформацію з усіх тем відповідно до програми навчальної дисципліни, навчально-методичні матеріали, відеопрезентації, бази тестових завдань і задач для самостійного контролю, алгоритми виконання ситуаційних задач, глосарії, корисні поради, силабуси. Інформаційно-комунікаційні технології надають студентам широкі можливості навчатися он-лайн, займатися самоосвітою в зручний час і в комфортних умовах, вільно обмінюватися корисними й важливими матеріалами, не зважаючи на географічне місце перебування, отримувати повноцінні консультації в режимі реального часу й у стислі терміни – і все це завдяки розміщенню необхідних матеріалів, даних і відомостей на віддалених серверах і без прив'язки до стаціонарного комп'ютера. Сучасний студент має досконало володіти новітніми ІКТ і застосовувати їх у своїй професійній діяльності для професійного саморозвитку.

Отже, використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі кафедри терапевтичної стоматології залишається перспективним і актуальним напрямом формування професійних компетентностей майбутніх лікарів-стоматологів.

Список використаної літератури

1. Застосування інноваційних технологій у організації самостійної роботи студентів на кафедрі терапевтичної стоматології: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2017. – 121 с.
2. Буйницька О.Л. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навчальний посібник/ Буйницька О.Л. – К., 2012. – 240 с.
3. Освітня політика України у сфері інформатизації освіти / [Андрущенко В. П., Андрушин Б. І., Бобрицька В. І. та ін.] ; за ред. В. П. Андрущенка. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – 316 с.
4. Educause Horizon Report. 2019 Higher Education Edition. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://library.educause.edu/media/files/library/2019/4/2019horizonreport.pdf?la=en&hash=C8E8D444AF372E705FA1BF9D4FF0D44CC6F0FDD1>